

Znak sprawy: **RIT.6220.11.20.2022.AW**

DECYZJA

o środowiskowych uwarunkowaniach

Na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024r. poz. 572 – dalej „kpa”) i art. 59 ust. 1 pkt 2, art. 61 ust. 1 i 3, art. 71 ust. 1 i 2, art. 72 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 75 ust. 1 pkt 4, art. 82, 85 oraz art. 86 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024r., poz. 1112), § 3 ust. 1, pkt 54 lit. a Rozporządzenia Rady Ministrów z 10 września 2019 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019r., poz. 1839 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku SIG PV 42 Sp. z o.o. z siedzibą pl. Marszałka Józefa Piłsudskiego 2, 00-073 Warszawa w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na „Budowie wolnostojącej elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 2 MW lub wolnostojących elektrowni fotowoltaicznych JASINIEC A o łącznej mocy do 2 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą realizowanych etapowo lub w całości na działkach ewidencyjnych nr 38, obręb Jasinieć (gmina Bogdaniec, powiat gorzowski)” oraz po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. oraz Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Gorzowie Wielkopolskim i uzyskaniu uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp., działając w oparciu o:

1. raport o oddziaływaniu na środowisko w/w. przedsięwzięcia,
2. uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. wyrażone w postanowieniu znak: WZŚ.4221.78.2024.DM z dnia 04 czerwca 2024r.,
3. opinię Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. z dnia 08 lipca 2022r. znak: NZ-9022.77.2022,
4. opinię Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Gorzowie Wlkp. z dnia 29 sierpnia 2022r., znak: PO.ZZŚ.1.435.194.2022.EM,
5. brak wniosków i uwag, jakie można było zgłosić w postępowaniu z udziałem społeczeństwa po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

ustalam

następujące środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na budowie wolnostojącej elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 2 MW lub wolnostojących elektrowni fotowoltaicznych JASINIEC A o łącznej mocy do 2 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą realizowanych etapowo lub w całości na działkach ewidencyjnych nr 38, obręb Jasinieć.

I. Rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia:

Przedmiotem przedsięwzięcia jest budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 2 MW lub zespołu elektrowni fotowoltaicznych o łącznej mocy do 2 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, realizowanych

etapowo lub w całości, na działce nr 38 obręb Jasiniec, gmina Bogdaniec. Powierzchnia działki inwestycyjnej wynosi 2,9449 ha. Powierzchnia przeznaczona na potrzeby inwestycji wynosić będzie do ok. 2,0503 ha.

II. Na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia należy podjąć następujące działania:

- Prace budowlane prowadzić wyłącznie w porze dziennej, w godzinach 6:00 – 22:00.
- Wyprofilować przynajmniej część krawędzi przetrzymywanych wykopów, zagłębień itp. tak, aby drobne zwierzęta kręgowce, w tym płazy i gady, które do nich wpadły, mogły samodzielnie z nich się wydostać.
- Uwięzione w wykopach zwierzęta uwalniać, w bezpieczne miejsca, poza teren budowy.
- Koszenie roślinności pod panelami i między rzędami paneli fotowoltaicznych podejmować najwcześniej w drugiej połowie sierpnia, każdego roku.
- Zaplecze budowy należy zorganizować w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalną ingerencję w powierzchnię terenu, z przywróceniem stanu pierwotnego po zakończeniu prac. Należy wydzielić na placu budowy oraz w miejscu wykonywania robót budowlanych miejsca postojowe sprzętu budowlanego w sposób gwarantujący ochronę środowiska wodno – gruntowego, zachowując bufor bezpieczeństwa od Kanału Kołoment w odległości min. 50 m.
- Zaplecze budowy należy zaopatrzyć w przenośne zbiorniki wybieralne do gromadzenia ścieków bytowych, które będą wywożone przez uprawniony podmiot.
- Na etapie budowy bazę sprzętu oraz materiałów budowlanych wyposażać w szczelną nawierzchnię (np. poprzez zastosowanie geomembrany), zabezpieczającą przed przenikaniem zanieczyszczeń do gruntu, a także odpowiednio zorganizować zaplecze socjalne.
- W fazie budowy, w przypadku rozlewu produktów naftowych z maszyn i pojazdów, należy zastosować odpowiednie środki zabezpieczające przed przedostaniem się szkodliwych substancji do ziemi. Na terenie zaplecza powinny być dostępne substancje do ewentualnego neutralizowania wycieków z maszyn i urządzeń.
- Zapewnić właściwe i zgodne z obowiązującymi przepisami gospodarowanie odpadami wytwarzanymi na wszystkich etapach przedsięwzięcia, w tym minimalizować ich ilość, składować je selektywnie w wydzielonych i przystosowanych miejscach w sposób zabezpieczający środowisko przed ewentualnym zanieczyszczeniem, nie powodując utrudnień komunikacyjnych oraz zapewniając ich sprawny odbiór przez specjalistyczne firmy posiadające stosowne zezwolenia, w celu odzysku lub unieszkodliwiania. Należy zabezpieczyć miejsca magazynowania odpadów podczas fazy realizacji przed wpływem czynników atmosferycznych (przed rozwiewaniem).
- Odpady należy magazynować w sposób selektywny, w pojemnikach lub kontenerach i sukcesywnie wywozić z placu budowy przez wyspecjalizowane firmy.
- W przypadku zastosowania transformatorów olejowych stacje kontenerowe powinny być wyposażone w misy olejowe będące w stanie pomieścić olej, na wypadek awarii lub/i niekontrolowanego wycieku.
- Należy przeprowadzać stałą kontrolę sprzętu używanego podczas realizacji inwestycji pod kątem możliwych wycieków i awarii.
- Należy przeprowadzać okresowe przeglądy transformatorów użytych do realizacji inwestycji na terenie przedmiotowej działki.

III. Wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 ustawy o ooś:

- Wykonać elektrownię fotowoltaiczną o mocy do 2 MW lub zespół elektrowni fotowoltaicznych o łącznej mocy do 2 MW i powierzchni do 2,0503 ha.
- Zastosować panele fotowoltaiczne pokryte powłoką antyrefleksyjną.
- Zastosować do 2 szt. stacji transformatorowych w obudowie betonowej, wyposażonych w transformatory suche; dopuszcza się zastosowanie transformatorów olejowych ze szczelną misą olejową.
- Zastosować transformatory o poziomie mocy akustycznej do 55 dB każdy.
- Zastosować do 2 szt. magazynów energii typu kontenerowego o poziomie mocy akustycznej do 40 dB każdy.
- Ogrodzenie elektrowni fotowoltaicznej montować bez podmurówki, z zachowaniem wolnej przestrzeni o wysokości minimum 15 cm, nad gruntem.

IV. Przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia nie jest wymagane przeprowadzenie:

- oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę,
- postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

UZASADNIENIE

Dnia 13 czerwca 2022r. przedsiębiorstwo SIG PV 42 Sp. z o.o., pl. Piłsudskiego 2, 00-073 Warszawa, wystąpiło z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa wolnostojącej elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 2 MW lub wolnostojących elektrowni fotowoltaicznych JASINIEC A o łącznej mocy do 2 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą realizowanych etapowo lub w całości na działkach ewidencyjnych nr 38, obręb Jasiniec (gmina Bogdaniec, powiat gorzowski)”.

Do w/w wniosku dołączono :

- poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej obejmującą przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz obejmującą obszar, na który będzie ono oddziaływać,
- kartę informacyjną przedsięwzięcia wraz z jej zapisem na CD,
- opłata skarbową w wysokości 205 zł,
- nie załączono wypisu z rejestru gruntów (zgodnie z art. 74 ust. 1a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023r. poz. 1094 ze zm.).

W toku postępowania przedłożono również raport o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko.

Przedłożone dokumenty były podstawą do analizy i oceny wpływu przedsięwzięcia na środowisko.

Obwieszczeniem z dnia 24.06.2022r. poinformowano strony o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie złożonego wniosku, stosując delegację ustawową zawartą w art. 49 i 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego oraz art. 74 ust. 3 ustawy o.oś.

W rozeznaniu sprawy, biorąc pod uwagę charakterystykę przedsięwzięcia zawartą w karcie informacyjnej załączonej do wniosku zbadano zasadność przeprowadzenia postępowania dla tego rodzaju inwestycji oraz dokonano kwalifikacji przedsięwzięcia odnośnie zaliczenia jej do odpowiedniej grupy przedsięwzięć. Ustalono, że przedmiotowa inwestycja zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko może być wymagany (§ 3 ust. 1 pkt 54 lit. a Rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019r., poz. 1839 ze zm.). Należy dodać, że w trakcie prowadzonego postępowania weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1724) — dalej rozporządzenie zmieniające. Przepis 2 rozporządzenia zmieniającego wskazuje, że do przedsięwzięć, o których mowa w 3 ust. 1 pkt 54 rozporządzenia Rady Ministrów, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zmieniającego, w przypadku których przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zmieniającego wszczęto i nie zakończono przynajmniej jednego z postępowań w sprawie decyzji, zgłoszeń lub uchwał, o których mowa w art. 71 ust. 1 oraz art. 72 ust. 1-1 b ustawy o ooś, stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. rozporządzenie Rady Ministrów. Dla ww. przedsięwzięć, zgodnie z art. 71 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W związku ze skalą przedsięwzięcia oraz mogącym występować w wyniku jej realizacji potencjalnym oddziaływaniem na środowisko, stosownie do art. 64 oraz art. 78 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Wójt Gminy Bogdaniec pismem z dnia 24.06.2022r. zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp., Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. oraz Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Gorzowie Wlkp. z wnioskiem o wydanie opinii w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia oraz o ewentualnym zakresie raportu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. opinią z dnia 01 lipca 2022r. oznaczoną sygnaturą: WZŚ.4220.401.2022.DM stwierdził konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla w/w inwestycji i ustalił zakres raportu ooś.

Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Gorzowie Wlkp. opinią z dnia 29 sierpnia 2022r. znak: PO.ZZŚ.1.435.194.2022.EM nie stwierdził potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wskazał na konieczność określenia w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stosownych warunków i wymagań.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. opinią z dnia 08 lipca 2022r. znak: NZ-9022.77.2022 nie stwierdził potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Mając na względzie ww. opinie jak też biorąc pod uwagę uwarunkowania wskazane w art. 63 ust. 1 ustawy OOŚ, tutejszy organ postanowieniem z dnia 03.10.2022r., znak: RIT.6220.11.9.2022.AW nałożył obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia oraz obowiązek sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko.

Wójt Gminy Bogdaniec w drodze publicznego obwieszczenia podał do wiadomości publicznej informację publikując treść obwieszczenia na stronie internetowej <http://www.bip.bogdaniec.pl/>. Jednocześnie, działając na podstawie art. 63 ust. 5 ustawy OOŚ, tutejszy organ zawiesił postępowanie do czasu przedłożenia przez wnioskodawcę raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

W związku z przedstawieniem przez wnioskodawcę w dniu 08.03.2024r. raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz wersją elektroniczną, tutejszy organ postanowieniem z dnia 25.03.2024r., (znak: RIT.6220.11.13.2022.AW) podjął zawieszone postępowanie.

W dniu 25.03.2024r. pismem znak: RIT.6220.11.14.2022.AW Wójt Gminy Bogdaniec przekazał do uzgodnienia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. raport o oddziaływaniu na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. postanowieniem znak: WZŚ.4221.78.2024.DM z dnia 04.06.2024r. (data wpływu: 04.06.2024r.) uzgodnił i określił warunki realizacji przedsięwzięcia w wariantcie wnioskowanym przez inwestora.

Zgodnie z art. 79 ustawy o OÖS przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ właściwy do jej wydania zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, w ramach którego przeprowadza ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W konsekwencji, tutejszy organ podał do publicznej wiadomości, w formie obwieszczenia z dnia 13.06.2024r. informację określone w art. 33 ustawy OÖS, w szczególności o możliwości składania uwag i wniosków, wskazując miejsce i 30 dniowy termin ich składania. Ogłoszenie zostało zamieszczone na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Bogdańcu, w BIP tutejszego organu oraz na tablicy ogłoszeń Sołectwa Jasiniec, Chwałowice, Lubczyno.

Przedstawione w raporcie o oddziaływaniu na środowisko informacje o planowanym przedsięwzięciu są wystarczające do oceny oddziaływania analizowanego przedsięwzięcia na środowisko i pozwalają zdefiniować warunki realizacji i eksploatacji, zapewniające ochronę wszystkich komponentów środowiska, konieczne do uwzględnienia do wydania decyzji.

Po przeanalizowaniu raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko organ ustalił warunki jego realizacji, które określone zostały w sentencji decyzji.

Na podstawie ww. raportu o oddziaływaniu na środowisko ustalono, co następuje:

Przedsięwzięcie polegać będzie na budowie elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 2 MW lub zespołu elektrowni fotowoltaicznych o łącznej mocy do 2 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, realizowanych etapowo lub w całości. Inwestycja zlokalizowana będzie na działce nr 38 obręb Jasiniec, gmina Bogdaniec. Dla tego terenu brak jest miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Powierzchnia ww. działki wynosi 2,9449 ha, z czego na cele inwestycji zajęte będzie do ok. 2,0503 ha. Działka inwestycyjna stanowi: grunty rolne — w przewadze grunty orne (RIVa, RIVb), w części wykorzystywane pod uprawę zbóż, a w części pod uprawę krzewów owocowych, a w mniejszości pastwiska trwałe (PSIV, PsV), a także grunty rolne zabudowane (Br-RIVa, Br-RIVb). Sama inwestycja zlokalizowana będzie na gruntach rolnych niezabudowanych, oznaczonych jako: RIVa, RIVb, PSIV i PSV. Na działce obecna jest zabudowa gospodarcza.

Bezpośrednie sąsiedztwo działki stanowią: grunty rolne (pola uprawne), ciek wodny o nazwie Kanał Kołomęt oraz droga. Najbliższa zabudowa mieszkaniowa (w zabudowie zagrodowej) zlokalizowana jest po stronie południowej działki, bezpośrednio za ww. drogą, na działce nr 40/6 obręb Jasiniec, gmina Bogdaniec — w odległości ok. 93 m od terenu przedsięwzięcia. Dalsza zabudowa mieszkaniowa znajduje się w odległości ponad 240 m od analizowanego terenu.

Instalacja fotowoltaiczna będzie składała się z następujących elementów:

- moduły fotowoltaiczne na wolnostojących konstrukcjach wsporczych,
- przekształtniki DC/AC (inwertery) zamocowane do konstrukcji wsporczych lub zlokalizowane przy stacji transformatorowej,
- stacje transformatorowe (jedna stacja zajmuje obszar około 30 m², przewiduje się do 2 stacji),
- kontenerowe magazyny energii,
- trackery,
- instalacje elektryczne prądu stałego,
- trójfazowa instalacja elektryczna prądu przemiennego,
- przyłącze kablowe,
- układ pomiarowo-rozliczeniowy w miejscu dostarczania/odbioru energii elektrycznej,
- układy pomiarowo-kontrolne na zaciskach systemu,
- ogrodzenie wraz z bramą wjazdową i systemem monitoringu,
- ochrona odgromowa i przeciwprzepięciowa.

Montaż wolnostojących konstrukcji wsporczych (stołów) w układzie 2 – 5 rzędów paneli w orientacji poziomej. Wysokość instalacji wraz z zamontowanymi modułami fotowoltaicznymi nie przekroczy 5 m wysokości. W przypadku realizacji inwestycji na całej dostępnej powierzchni nieruchomości, przewiduje się

montaż do 6 250 modułów. Dolna krawędź modułu będzie znajdować się na wysokości do 1,2 m nad poziomem gruntu, a górna na wysokości do 5 m (w zależności od konfiguracji stołu). Pomiedzy poszczególnymi modułami zostanie utrzymana wolna przestrzeń o szerokości ok. 1-5 cm, w celu kompensacji rozszerzalności termicznej samych modułów oraz konstrukcji nośnej. Inwestor przewiduje zastosowanie systemu nadążnego polegającego na montażu modułów fotowoltaicznych na trackerach śledzących wędrówkę Słońca. Zakłada się możliwość zastosowania maksymalnie do 2 magazynów energii o pojemności do 2,5 MW każdy. Wymiary magazynu to ok. 4 x 10 x 3 m.

Wokół terenu elektrowni zaplanowano ogrodzenie z siatki lub ogrodzenia panelowego o wysokości około 2 m. Przewiduje się zastosowanie typowych słupków ogrodzeniowych narożnych i przelotowych. W celu umożliwienia migracji małych zwierząt pozostawiony zostanie prześwit wielkości min 15 cm pomiędzy ogrodzeniem a powierzchnią gruntu.

Energia z projektowanej instalacji fotowoltaicznej wyprowadzana będzie do sieci elektroenergetycznej poprzez projektowane przyłącze energetyczne, wykonane jako podziemna linia kablowa. Punkt wpięcia instalacji do sieci zostanie określony przez lokalnego operatora systemu dystrybucyjnego w technicznych warunkach przyłączeniowych.

Dojazd do terenu inwestycji zapewni układ dróg lokalnych, które graniczą z działką inwestycyjną.

Etap realizacji związany będzie z szeregiem oddziaływań, które ze względu na charakter przedsięwzięcia, w tym możliwość jego realizacji w etapach, będą rozłożone w czasie. Etap budowy związany będzie z emisjami typowymi dla robót budowlano-montażowych. Występować będzie emisja hałasu i emisja zanieczyszczeń do powietrza, której źródłem będą maszyny i urządzenia budowlane oraz pojazdy transportowe, dowożące materiały. Będą to jednocześnie emisje o charakterze nieorganizowanym. Pewne uciążliwości może stwarzać transport i montaż elementów instalacji, dlatego określono warunek prowadzenia prac budowlanych wyłącznie w porze dziennej. Zakłada się prowadzenie prac przy użyciu sprzętu znajdującego się w dobrym stanie technicznym, którego stan będzie pod stałą kontrolą. Zaplecze budowy, w obrębie którego zlokalizowane będą miejsca postoju maszyn budowlanych i sprzętu transportowego, miejsca magazynowania materiałów oraz odpadów, zorganizowane będzie na terenie o uszczelnionej powierzchni. Teren budowy wyposażony będzie w sorbenty. Tankowanie oraz naprawy sprzętu odbywać się będą poza terenem inwestycji. Woda dla potrzeb pracowników (na cele sanitarne i konsumpcyjne), dostarczana będzie w opakowaniach jednostkowych. Plac budowy wyposażony będzie w przenośne toalety, obsługiwane przez wyspecjalizowaną firmę. Powstawać będą odpady, głównie budowlane i opakowaniowe, ujęte w grupach 17 i 15 wg Katalogu odpadów, a także odpady komunalne, związane z obecnością ludzi na placu budowy. Wytworzone odpady gromadzone będą w pojemnikach, a następnie przekazywane uprawnionej firmie w celu odzysku bądź unieszkodliwienia. Ziemia pochodząca z wykopów wykorzystana zostanie do ich zasypania i wyrównania terenu wokół nich.

Należy przyjąć, że oddziaływania występujące na etapie realizacji będą miały charakter lokalny, krótkookresowy i przemijający. Ustaną one po zakończeniu prac.

Etap użytkowania nie będzie związany ze znaczącymi oddziaływaniami w zakresie środowiska gruntowo-wodnego czy emisji zanieczyszczeń do powietrza. Inwestycja nie wiąże się z bezpośrednim poborem wody. Na terenie inwestycji nie będą wytwarzane ścieki. Mycie modułów fotowoltaicznych odbywać się będzie sporadycznie (do 2x w roku), przy użyciu czystej wody, bez żadnych środków chemicznych (detergentów). Woda na ten cel dostarczana będzie z zewnątrz beczkowozami. Wody opadowe i roztopowe, z powierzchni modułów fotowoltaicznych, powierzchni utwardzonych itd., odprowadzane będą w sposób nieorganizowany do gruntu. Ewentualne odpady będą powstawały w związku z prowadzonymi pracami konserwacyjnymi i serwisowymi, a ich ilość będzie minimalna. Wytwórcą odpadów, powstających wskutek konserwacji instalacji, będzie firma serwisowa. Wytworzone odpady zostaną zagospodarowane zgodnie z

obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Planuje się montaż stacji transformatorowych z transformatorami olejowymi, te wyposażone będą w misy olejowe.

Oddziaływania akustyczne wystąpią głównie w związku z pracą transformatorów, których moc akustyczna kształtować się będzie na poziomie ok. 55 dB oraz magazynów energii, generujących hałas na poziomie 40 dB. Zakłada się umieszczenie transformatorów w wygłuszającej betonowej obudowie stacji transformatorowej. Magazyny energii zostaną umieszczone w kontenerach, te zlokalizowane będą w sąsiedztwie stacji transformatorowych. Moduły fotowoltaiczne oraz inwertery chłodzone będą w sposób pasywny poprzez konwekcyjny ruch powietrza — hałas nie będzie generowany. W przypadku zastosowania trackerów, generowany hałas będzie pomijalny, gdyż system nadążny porusza się ruchem jednostajnym, bardzo wolnym. Wpływ prac serwisowych na klimat akustyczny będzie mało znaczący. Najbliższa zabudowa mieszkaniowa (w zabudowie zagrodowej) zlokalizowana jest w odległości ok. 93 m, w kierunku południowym, na działce nr 40/6 obręb Jasiniec, gmina Bogdaniec. Dalsza zabudowa mieszkaniowa usytuowana jest w odległości ponad 240 m i większej. Z uwagi na powyższe, nie przewiduje się możliwości ponadnormatywnego oddziaływania inwestycji na teren chroniony akustycznie.

Inwestycja będzie również źródłem pola elektromagnetycznego, związanego głównie z pracą transformatorów, magazynów energii i inwerterów oraz linii kablowych. Oddziaływanie ww. urządzeń ograniczone będzie poprzez umieszczenie ich w obudowach, kontenerach. Linie kablowe układane będą w ziemi, w wykopie kablowym. Z uwagi na powyższe, nie przewiduje się znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia w tym zakresie.

W decyzji ustalono graniczne parametry dotyczące wyposażenia instalacji fotowoltaicznej. Ustalono również warunki mające za zadanie ochronę środowiska wodno-gruntowego.

Etap likwidacji, podobnie jak faza realizacji, będzie charakteryzował się dość wysokim poziomem eksploatacji terenu. Eksploatacja ta będzie wiązała się z usunięciem lub demontażem elementów instalacji, w tym elementów związanych z gruntem. Teren po demontażu instalacji zostanie przywrócony do stanu pierwotnego. Wpływ przedsięwzięcia na środowisko na etapie jego likwidacji nie będzie większy niż na etapie jego budowy.

W sąsiedztwie przedsięwzięcia planuje się budowę odrębnych farm fotowoltaicznych: elektrowni o mocy do 1 MW i powierzchni 1,8184 ha na działce nr 6/3 obręb Chwałowice, gmina Bogdaniec — w odległości ok. 10 m, w kierunku zachodnim; elektrowni o mocy do 9 MW i powierzchni ok. 11 ha na działce nr 6/2 obręb Chwałowice oraz działkach nr 176/2 i 177/1 obręb Lubczyno, gmina Bogdaniec — w odległości kolejno ok. 10 m, ok. 65 m i ok. 220 m, w kierunku północnym i północno-wschodnim; elektrowni o mocy do 12 MW i powierzchni do 9,52 ha na działkach nr 5/1 i 18 obręb Chwałowice, gmina Bogdaniec — w odległości ok. 400 m i ok. 430 m, w kierunku południowo-zachodnim; elektrowni o mocy do 8 MW i powierzchni ok. 17 ha na działkach nr 144, 142 i 137/3 obręb Lubczyno, gmina Bogdaniec — w odległości kolejno ok. 450 m, ok. 500 m i ok. 1000 m, w kierunku północnym i północno-wschodnim; elektrowni o mocy do 4 MW i powierzchni ok. 1,69 ha na działce nr 139/7 obręb Lubczyno, gmina Bogdaniec — w odległości ok. 460 m, w kierunku północno-zachodnim; elektrowni o mocy do 2 MW i powierzchni do 3 ha na działce nr 21/6 obręb Chwałowice, gmina Bogdaniec — w odległości ok. 830 m, w kierunku południowym; elektrowni o mocy do 1 MW i powierzchni 1 ha na działce nr 50/13 obręb Chwałowice, gmina Bogdaniec w odległości ok. 1160 m, w kierunku południowym; elektrowni o mocy do 8 MW i powierzchni do 3,92 ha na działce nr 31 obręb Jasiniec, gmina Bogdaniec — w odległości ok. 1200 m, w kierunku wschodnim; elektrowni o mocy do 121,36 MW i powierzchni ok. 60,68 ha na działkach nr 8/2, 11/7, 11/8, 143 i 82/1 obręb Jasiniec, gmina Bogdaniec — w odległości ok. 1200 m i większej, w kierunku wschodnim i południowo-wschodnim.

Inwestycja, ze względu na zakres (moc do 2 MW) i lokalną skalę oddziaływania, nie będzie w sposób skumulowany oddziaływać na środowisko z innymi inwestycjami, w szczególności na klimat akustyczny, powietrze atmosferyczne czy pole elektromagnetyczne.

Przedsięwzięcie nie będzie zlokalizowane na obszarach wodno-błotnych, na siedliskach łągowych i w ujściach rzek, na obszarach wybrzeży i w środowisku morskim, na obszarach górskich lub leśnych, na obszarach objętych ochroną, w tym w strefach ochronnych ujęć wód i na obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych, na obszarach, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone lub istnieje prawdopodobieństwo ich przekroczenia, na obszarach o krajobrazie mającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne, na obszarach o znacznej gęstości zaludnienia, na obszarach przylegających do jezior, w uzdrowiskach i na obszarach ochrony uzdrowiskowej. Przedsięwzięcie położone będzie poza obszarami głównych zbiorników wód podziemnych oraz poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

Ze względu na obecność cieku wodnego o nazwie Kanał Kołomęt, przepływającego w sąsiedztwie analizowanego terenu, przedsięwzięcie zlokalizowane będzie częściowo na obszarze o potencjalnie płytkim zaleganiu wód podziemnych.

Wg Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjętego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335), planowane przedsięwzięcie zlokalizowane będzie na terenie Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 33, o kodzie: GW600033, której stan chemiczny i stan ilościowy oceniono jako dobry. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona. Celem środowiskowym dla JCWPd jest: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy. Ponadto inwestycja zlokalizowana będzie w zlewni Jednolitej Części Wód Powierzchniowych Rzecznych (JCWP RW) o nazwie „Warta od Noteci do ujścia”, o kodzie: RW6000121899. Ww. JCWP RW to monitorowana, silnie zmieniona część wód, której stan ogólny oceniono jako zły, a osiągnięcie celu środowiskowego jako zagrożone. Celem środowiskowym dla JCWP RW jest: dobry potencjał ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Warta w obrębie JCWP (dla jesiotra), zapewnienie drożności cieku wg wymagań gatunków chronionych, zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Warta w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego), dobry stan chemiczny.

Planowane przedsięwzięcie, w zakresie form ochrony przyrody, planuje się zrealizować:

- w obszarze chronionego krajobrazu „5-Gorzowsko Krzeszycka Dolina Warty”;
- w odległości ok. 2,0 km od obszaru Natura 2000 Ujście Warty PLC080001 oraz ok. 15,7 km od Parku Narodowego „Ujście Warty”;
- poza znanymi i uznanymi miejscami ochrony strefowej gatunków chronionych, wyznaczonymi przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim;
- poza terenami wskazanymi w projekcie lądowych korytarzy ekologicznych, które wyznaczono w oparciu o dane, których dysponentem jest Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- w sąsiedztwie cieku o nazwie Kanał Kołomęt, który może pełnić w krajobrazie funkcję liniowej struktury migracyjnej, o co najmniej lokalnej randze;
- w krajobrazie wiejskim, równinnym, Kotliny Gorzowskiej, z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości, wg podziału konsultowanego obecnie projektu opracowania pt. „Audyt krajobrazowy województwa lubuskiego”;
- w otoczeniu krajobrazów bezleśnych, o braku dużych kurtyn widokowych w postaci lasu lub dużych powierzchni zadrzewienia;
- z dala od wnętrza obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, o zaawansowanych procesach sukcesyjnych, np. w postaci starodrzewów, torfowisk i mokradeł, ostoi rzadkich zwierząt i roślin, jak

np. żółw błotny, gniewosz, rybołów, wodniczka, storczyk trójzębny, dla których województwo lubuskie stanowi ważną część krajowych stanowisk;

- poza stanowiskami przeżyciowymi zwierząt, np. zbiornikami wodnymi płązów, zimowiskami nietoperzy, terenami rozrodczymi żółwia błotnego;
- w obszarze pradoliny, której części stanowią miejsca stwierdzeń cyklicznego gromadzenia się ptaków na długich, sezonowych przelotach, a które są objęte różnymi formami ochrony przyrody, jak np. Ujście Warty PLC080001;
- w gruntach rolnych, głównie ornym, gdzie różnorodność biotyczna i funkcjonowanie ekosystemów miejsca i sąsiedztwa przedsięwzięcia zostały ograniczone do zbiorowisk siedlisk segetalnych, gdzie walory i zasoby przyrodnicze oraz relacje ekosystemowe pozostają pod istotnym wpływem ludzkiej działalności;
- w sąsiedztwie zabudowy rozproszonej, zagrodowej, która jest charakterystyczna dla układu ruralistycznego wsi Jasiniec;
- w sąsiedztwie gruntów rolnych, oferujących podobne warunki siedliskowe agrocenoz, jak w miejscu przedsięwzięcia;
- w miejscu napowietrznej linii elektroenergetycznej.

W związku z powyższym, niezbędnymi i podstawowymi zagadnieniami poddanymi ocenie było:

- ustalenie zgodności przedsięwzięcia z reżimem ochrony i celami ochrony obszaru chronionego krajobrazu „5-Gorzowsko Krzeszycka Dolina Warty”;
- wpływ budowy i eksploatacji na zasoby, twory i składniki przyrody;
- ustalenie oddziaływań, skali i skutków oddziaływań przedsięwzięcia na zidentyfikowane elementy biotyczne i abiotyczne w terenie przedsięwzięcia i w obszarze jego oddziaływań, obejmujące bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania, dotyczące fazy przygotowania do eksploatacji, eksploatacji przedsięwzięcia, wreszcie jego likwidacji i renaturyzacji terenu;
- analiza skumulowanego efektu oddziaływań na zasoby, twory i składniki przyrody, związanego z obecnym zagospodarowaniem tych elementów w sąsiedztwie inwestycji;
- analiza skumulowanego efektu oddziaływań na zasoby, twory i składniki przyrody, związanego z innymi przedsięwzięciami w miejscu i w regionie;
- prognoza skutków oddziaływania przedsięwzięcia dla podmiotów gospodarujących zasobami przyrodniczymi w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia;
- analiza potencjału i przyczyn możliwych konfliktów społecznych, związanych ze stanem zasobów, tworów i składników przyrody i ich zmianą w wyniku budowy i eksploatacji przedsięwzięcia.

Wobec położenia przedsięwzięcia w obszarze chronionego krajobrazu „5-Gorzowsko Krzeszycka Dolina Warty” rozpatrywano przede wszystkim relacje charakteru oraz oddziaływania przedsięwzięcia względem funkcji ochrony przyrody jakie ten obszar pełni. Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Teren przedsięwzięcia obejmuje działkę rolną, która w części jest zabudowana tzw. zabudową siedliskową, a która jest w przewadze użytkowana jako grunt rolny, orny. Działka planowanej inwestycji nie jest stanowiskiem bogactwa ekosystemów, pełniących usługi ekosystemowe i funkcje dla turystyki i wypoczynku. Nie jest to stanowisko krajobrazu, o zróżnicowanych ekosystemach lub ekosystemie, który ma wyróżniający się potencjał dla pełnienia usług ekosystemowych dla potrzeb turystyki i wypoczynku. Spektrum

nisz siedliskowych obecnej agrocenozy i pratocenozy nie ma także wyróżniającego się potencjału dla pełnienia funkcji korytarza ekologicznego, choć w pobliżu znajduje się Kanał Kołomęt.

W bezpośrednim sąsiedztwie działki przedsięwzięcia, w obszarze chronionego krajobrazu, w promieniu 1 km, znajduje się ponad 300 ha gruntów rolnych o podobnym potencjale siedliskowym agrocenoz i pratocenoz Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, w tej części Kotliny Gorzowskiej. Działka inwestycji jest utrzymywana w kulturze uprawy, co powoduje, że tylko w takim zakresie pełni usługi ekosystemowe i funkcje korytarza ekologicznego. Spektrum nisz siedliskowych jest tu ubogie. Jest to obszar antropogenicznie przekształcony gruntów ornych i pastwiskowych, w którym różnorodność biotyczna i funkcjonowanie ekosystemów najbliższego miejsca i sąsiedztwa inwestycji zostały ograniczone do zbiorowisk segetalnych upraw rolnych, gdzie walory i zasoby przyrodnicze oraz relacje ekosystemowe pozostają pod istotnym wpływem ludzkiej działalności. Działka inwestycji może pełnić funkcję korytarzową, w zakresie funkcjonowania agrocenozy i pratocenozy, w rozległym pasmowym korytarzu pradoliny, który jest całkowicie zdominowany przez otwarte krajobrazy pól, łąk i pastwisk. W tym względzie nie pełni ona szczególnej i niepowtarzalnej funkcji korytarzowej dla obszaru chronionego krajobrazu „5-Gorzowsko Krzeszycka Dolina Warty”.

Zmiana sposobu użytkowania gruntów rolnych działki nr 38 obręb Jasiniec będzie polegała na wprowadzeniu do obecnej mozaiki krajobrazu otwartego infrastruktury o charakterze przemysłowym. Formalnie będą to nadal grunty rolne, o niemal 100% powierzchni czynnej, o niskiej roślinności zielnej, wymagającej koszenia lub spasaniasa oraz ogrodzenia. Obecny potencjał korytarzowy wymienionej działki, w odniesieniu do rozległej powierzchni pradoliny może być co najwyżej lokalny, co potwierdza ogólnodostępny projekt korytarzy ekologicznych o randze krajowej i regionalnej, który nie objął tutejszych okolic.

Zmiana użytkowania, w tym budowa ogrodzenia, którego posadowienie jest możliwe także obecnie w gruntach rolnych, zmieni uwarunkowania funkcji korytarzowej ekosystemu agrocenoz i pratocenoz. Elektrownia będzie przeszkodą, lecz nie barierą. Budowa, a przede wszystkim eksploatacja będą stanowiły trwałą przeszkodę migracji o skali lokalnej dla zwierząt. Nie spowoduje ona nieprzekraczalnej bariery na szlaku migracji, a skutkującej izolacją populacji jakiegokolwiek gatunku.

Łądowe ekosystemy o funkcjach korytarzy migracyjnych, tego obszaru chronionego krajobrazu, to przede wszystkim wielkoprzestrzenne, antropogeniczne elementy krajobrazowe doliny Warty: łąki, pastwiska i pola. Miejsce lokalizacji przedsięwzięcia jest niewielką częścią tego typu struktur krajobrazowych. W promieniu 1 km od miejsca inwestycji znajduje się kilka małych zagłębień, które mogą być potencjalnym, sezonowym siedliskiem płazów. Obecny w sąsiedztwie Kanał Kołomęt oraz mniejsze rowy melioracyjne, mogą pełnić struktury bytowe i migracyjne dla tych zwierząt. Inwentaryzacja przyrodnicza, poprzedzająca inwestycję, nie potwierdziła obecności płazów w okolicy, ale może to być związane z niesprzyjającymi warunkami w roku obserwacji. Pobliskie miedze i zadrzewienia, o różnej postaci, mogą być siedliskiem innych małych zwierząt, np. gadów i drobnych ssaków, w bezleśnym krajobrazie. W związku z tym, wnioskodawca zaproponował działanie minimalizujące wpływ ogrodzenia na lokalne szlaki migracji małych zwierząt, tj.: ogrodzenie elektrowni fotowoltaicznej montować bez podmurówki, z zachowaniem wolnej przestrzeni o wysokości minimum 15 cm, nad gruntem, które zostało wpisane do decyzji.

Zakres ochrony obszaru chronionego krajobrazu „5-Gorzowsko Krzeszycka Dolina Warty” reguluje reżim prawny ustalony i zawarty w rozporządzeniu Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z dnia 28 lutego 2005 r. Nr 9, poz. 172, z późn. zm.). W odniesieniu do niego przedsięwzięcie:

- nie wymaga zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry;

- jest przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów ustawy o ooś;
- nie wymaga dokonywania zmian stosunków wodnych;
- nie wymaga likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Nie wykazano niezgodności z celem formy ochrony przyrody oraz reżimem ochrony, wytyczającym zasady gospodarowania. Ocena oddziaływania planowanego przedsięwzięcia, które znajduje się pośród listy mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu, która w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.) polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, co umożliwia, zgodnie z art. 24 ust. 3 ustawy, odstępstwo od zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W trakcie budowy i eksploatacji żaden z zasobów, tworów i składników przyrody miejsca przedsięwzięcia oraz jego sąsiedztwa nie zostanie bezpowrotnie utracony i nadal możliwe będzie ich zachowanie, zrównoważone użytkowanie oraz odnawianie.

Dokona się zmiana krajobrazu i relacji widokowych. Teren inwestycji i jego sąsiedztwo nie są orograficznie eksponowane. Wprawdzie dominują długie odcinki bezleśne, z pojedynczymi liniowymi zadrzewieniami, ale teren jest płaski. Sama instalacja ma elementy niskie. W mozaice opisanego krajobrazu pojawi się infrastruktura tu nieobecna. Przemysłowa zabudowa systemami fotowoltaicznymi nie była dotąd kojarzona z krajobrazem pól, a szczególnie z krajobrazem wiejskim zabudowy siedliskowej, rozproszonej wsi Jasiniec. Pod tym względem będzie to istotna zmiana obecnego krajobrazu antropogenicznego, lecz na małej przestrzeni widokowej. Elektrownie fotowoltaiczne, w równinnej ekspozycji, nie stanowią dominanty krajobrazowej, a doświadczenie istniejących obiektów wskazuje, że w odległości 50-100 m przestają stanowić element przysłonowy tła krajobrazu. Absorbują uwagę nie z powodu skali, ale obiektu nowego i obcego. W mozaice obecnego krajobrazu pojawi się infrastruktura tu nieobecna — przemysłowa. Powierzchnia pod instalacją paneli fotowoltaicznych oraz między nimi będzie utrzymywana w postaci niskiej uprawy, co jest technicznym obsługą i pracy elektrowni. Teren będzie miał charakter nieleśny, otwarty.

W miejscu przedsięwzięcia nie wyznaczono, zgodnie z art. 23a ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, strefy ochrony krajobrazu lub obszaru wyróżniającego się lokalną formą architektoniczną, które byłyby istotne dla zachowania walorów krajobrazowych obszaru chronionego krajobrazu „5-Gorzowsko Krzeszycka Dolina Warty”. Obecny tu krajobraz wiejski nie znalazł się w zbiorze krajobrazów priorytetowych, projektu audytu krajobrazowego województwa lubuskiego. Pomimo szerokich perspektyw widokowych i długich odcinków widokowych, bez kurtyn i przesłon, w zasięgu oddziaływania krajobrazowego inwestycji nie ma skupisk i dużej liczby odbiorców planowanej zmiany widokowej. Elektrownia będzie stanowiła przesłonę krajobrazu dla użytkowników zabudowy siedliskowej działek nr 38 oraz nr 40/6 obręb Jasiniec. Będzie widokowo absorbowała uwagę z okolicznych śródpolnych dróg dojazdowych do pól i posesji, ale nie są to linie widokowe lub punkty widokowe o dużym użytkowaniu i o dużej liczbie odbiorców krajobrazu.

Ocena oddziaływania planowanego przedsięwzięcia, które znajduje się pośród listy mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu, co umożliwia, zgodnie z art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, odstępstwo od zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy o ooś.

Działka planowanego przedsięwzięcia położona jest poza obszarami Natura 2000, z których najbliższy to obszar Natura 2000 Ujście Warty PLC080001. Przedmioty ochrony tej formy ochrony przyrody są związane przede wszystkim z siedliskami wodnymi i wodnobłotnymi rzeki Warty i jej doliny oraz dopływami tej rzeki.

Planowane przedsięwzięcie nie wymaga, ani nie spowoduje:

- fragmentacji siedlisk chronionych oraz nie zmieni ich powierzchnię;

- zmiany kluczowych procesów i związków kształtujących strukturę obszaru;
- przebudowy zespołów i zgrupowań gatunków;
- zakłócenia relacji ekosystemowych;
- intensyfikacji zagrożeń dla utrzymania właściwego stanu ochrony gatunków i ich siedlisk;
- trwałej bariery migracji;
- zagrożenia dla utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków.

Działka planowanej inwestycji nie jest lokalną, tym bardziej regionalną ostoją przyrody, powiązaną ekosystemowo w sposób kluczowy z przedmiotami ochrony przyrody ww. obszaru Natura 2000. Zmiana zagospodarowania polegająca na zaniechaniu tradycyjnej polnej uprawy, a wprowadzająca zespół instalacji fotowoltaicznych oraz całoroczne utrzymywanie niskiej roślinności zielnej, okresowo koszonej lub spasanej, nie zmieni obecnych relacji z chronionymi siedliskami przyrodniczymi i chronionymi gatunkami. Przyjmując najbardziej niefortunny scenariusz, który zakładałby błędne zidentyfikowanie wagi gruntów rolnych działki inwestycji dla tych przedmiotów ochrony, zmiana o planowanej skali nie może na nie znacząco oddziaływać, przy uwzględnieniu obecności i zachowania podobnych agrocenoz i pratocenoz w całym obszarze Natura 2000 oraz w sąsiedztwie działki planowanej elektrowni fotowoltaicznej.

W terenie przedsięwzięcia, na obecnym etapie sprawy, nie wykazano obecności siedlisk bądź sposobu użytkowania, które współtworzyłyby taki rodzaj układów ekologicznych z chronionymi siedliskami przyrodniczymi i gatunkami innych obszarów Natura 2000, których zmiana i przekształcenie mogłoby przyczynić się do zmiany kluczowych procesów, struktur, powiązań i relacji ekosystemowych tych obszarów ochrony przyrody.

Agrocenoza i pratocenoza miejsca przedsięwzięcia nie jest niepowtarzalnym, ostojowym stanowiskiem stałego przebywania zwierząt, roślin lub grzybów, poza którym funkcjonowanie pojedynczych osobników lub ich zgrupowań nie jest możliwe, a której przekształcenie lub zmiana funkcji wpłynie negatywnie na cały gatunek i jego stan. Wartość przyrodnicza terenu jest typowa dla użytkowanej agrocenozy i pratocenozy, której różnorodność biotyczna i zależności ekosystemowe ograniczone zostały do zbiorowisk siedlisk segetalnych, a te są zależne od intensywności, sezonowości i zmienności tych upraw. W procesie oceny uznano, że przedsięwzięcie nie będzie miało znacząco negatywnego wpływu na przyrodę, w szczególności ochronę przyrody, to jest na zachowanie, zrównoważone użytkowanie oraz odnawianie zasobów, tworów i składników przyrody.

Postać agrocenozy i pratocenozy miejsca przedsięwzięcia, w tym przyroda i powiązania ekosystemowe, są uzależnione od potrzeb, rytmu i kultury uprawy. Taka postać przyrody nie wyróżnia się wśród otoczenia pól, a z perspektywy ochrony przyrody jest powszechna, nie stanowi unikatów i fenomenów, którego zasoby, twory lub składniki winny być szczególnie chronione.

Nie stwierdzono, by teren przedsięwzięcia stanowił element specyficznego rodzaju układów ekologicznych i krajobrazu, a więc ponadekosystemowej organizacji przyrody, których przekształcenie, z przyczyn charakteru i położenia przedsięwzięcia, mogłoby być potraktowane jako mające niekorzystny wpływ na przyrodę.

Biotop miejsca przedsięwzięcia nie jest zróżnicowany, a złożoność i spektrum nisz siedliskowych nie jest tu efektem zaawansowanego i naturalnego procesu sukcesji. Obecne są układy regeneracyjne i adaptacyjne, pozostające pod wpływem zmiennego w czasie i zakresie oddziaływania gospodarki rolnej. Stąd też możliwa obecność gatunków powszechnych, eurytopowych, dla których chwilowe zniszczenie części takiego siedliska nie będzie stanowić utraty jedynych nisz życiowych. Nie sygnalizowano obecności ostoji gatunków chronionych, co jest konsekwencją charakteru terenu. Reprezentacja gatunków chronionych, rozpoznanych inwentaryzacją przyrodniczą w terenie przyszłej inwestycji, należała do powszechnych i licznie występujących gatunków fauny Polski. Potencjalnie mogą tu pojawiać się ptaki, płazy i gady, z których

większość jest chroniona, a ich obecność jest zależna od losowości zdarzeń, a przede wszystkim od potrzeb i rytmu kultury uprawy. Przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza potwierdziła np. chwilową obecność ptaków krajobrazu wiejskiego, pospolite bezkręgowce oraz ssaki nie będące pod ochroną. W takim biotopie użytkowanie decyduje, w przewadze, o możliwości występowania zwierząt, w tym np. tymczasowych schronień, żerowisk, terenu przemieszczania. Zwykle jest to kilka gatunków ssaków, z których większość to gatunki pospolite i liczne w kraju lub gatunki łowne. Geografia miejsca i jego użytkowanie sprawia, że nie ma tu czynników ważnych dla nietoperzy, np. schronień dziennych, hibernaculi i stanowisk rozrodu. Użytkowanie determinuje także charakter lęgowej awifauny, wykluczając występowanie siedlisk lęgowych dla gatunków wodnych, wodno-błotnych, zaroślowych i leśnych, a ograniczając go do występowania zaledwie kilku pospolitych i licznych w kraju gatunków. Rodzaj uprawy i zabiegu polowego może wywoływać w okolicy planowanej inwestycji korzystne warunki dla żerowania i postoju: bociana, żurawia, gęsi, szpaków, ptaków siewkowych itd. Przestrzeń działki nr 38 obręb Jasiniec może być także uwarunkowanym losowo, nieregularnym żerowiskiem, łowiskiem lub przestrzenią przelotu np. ptaków szponiastych i krukowatych, lub gatunków dalekiego ekotonu pola i lasu.

W raporcie wskazano możliwość wzbogacenia bioróżnorodności wskutek utrzymywania niskiej okrywy roślinnej na terenie elektrowni, i że korzystnym będzie, by zabieg koszenia, w porolniczym nieużytku o postaci łąki, odbywał się co najmniej raz w roku najwcześniej w drugiej połowie sierpnia. Ten warunek okresu zabiegu ma sprzyjać ptakom, gadom, owadom i roślinom na wzór programu rolno-środowiskowo-klimatycznego, stosowanego dla ekstensywnych łąk, którego celem jest minimalizowanie negatywnych skutków i maksymalizowanie pozytywnych efektów działalności rolniczej: koszenie roślinności pod panelami i między rzędami paneli fotowoltaicznych podejmować najwcześniej w drugiej połowie sierpnia, każdego roku.

Takiego uwarunkowania nie wymaga, jeśli będzie podjęte, spasanie roślinności pod i między panelami.

Raport wskazuje, że na obecną chwilę na terenie przeznaczonym pod inwestycję nie rosną drzewa ani krzewy, których likwidacja byłaby konieczna ze względu na realizację przedmiotowej inwestycji. W działce inwestycji, w jej części północno-zachodniej, znajduje się niewielkie, ok. 5 arowe zadrzewienie. Obecny tu drzewostan składa się z kilkunastu osik, olch i brzoź, sporadycznie młodych wiązów. Podszyt stanowią pojedyncze krzewy czarnego bzu i siewki wspomnianych drzew. Zakłada się, że instalacja będzie oddalona od zadrzewień, których powalenie mogłoby spowodować zniszczenie konstrukcji.

Na obecnym etapie nie zidentyfikowano wątpliwości w zakresie oddziaływań na gatunki chronione, a tym bardziej potrzeby formułowania uwarunkowania z zakresu ochrony gatunkowej zwierząt, roślin i grzybów, które wykraczałoby poza rozwiązania prawne ochrony gatunkowej. Nie stwierdzono wrażliwych ostoi i miejsc bytowania innych dzikich zwierząt, wymagających szczególnych uwarunkowań, niesformułowanych w prawie ochrony przyrody. Nie jest to ponadlokalna ostoja bioróżnorodności, której bogactwo wyróżnia ją z terenów sąsiednich.

Rozpatrywano domniemane oddziaływanie na ptaki z tytułu tzw. zanieczyszczeń wizualnych, np. olśnienia oraz efektu fałszywego lustra wody. Przyjmuje się, że takie oddziaływanie przypuszczalnie istnieje, jednak potwierdzający materiał dowodowy o jego faktycznych skutkach, np. kalectwie, śmiertelności, osłabieniu osobniczym i populacyjnym, nie ma potwierdzenia. Mimo obecnych instalacji fotowoltaicznych w województwie lubuskim, nie zgłoszono dotąd szkody w środowisku bądź potencjalnej szkody w środowisku z zakresu oddziaływania na gatunki chronione zwierząt z tytułu domniemanego zjawiska fałszywego lustra wody i omyłkowego lądowania ptaków, skutkującego kontuzjami lub śmiertelnością. Standardowe obecnie, a motywowane sprawnością pochłaniania promieniowania słonecznego, są powłoki antyrefleksyjne, wbudowane w ogniwa solarne, pokryte teksturowanym, antyrefleksyjnym szkłem.

Doświadczenia negatywnych oddziaływań na ptaki, dla domniemanego efektu fałszywego lustra wody, nie dostarczają elektrownie fotowoltaiczne zainstalowane na wodzie lub na wyspach.

Niekiedy uwarunkowania, z zakresu oddziaływania na ptaki, ustalane w postępowaniach ocenowych dla instalacji paneli słonecznych wynikają z domniemania o utracie siedlisk dla ptaków lub pielęgnacji terenu pod panelami. W przypadku działki inwestycji i jej sąsiedztwa nie ma takiego problemu, ponieważ w bliskości znajdują się grunty krajobrazów rolnych i tradycyjnego ich użytkowania.

Posiłkując się rozpoznaniem ornitofauny, nie stwierdzono potrzeby podjęcia prac montażowych i budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, aby uniknąć negatywnego wpływu na gatunki mogące potencjalnie wyprowadzać lęgi w obrębie terenu inwestycji. Inwestycja ma być podjęta w gruntach utrzymywanych w kulturze rolnej, poddanych sezonowym zabiegom agrotechnicznym, od których jest zależna incydentalna ornitofauna. Przyjęte rozwiązanie przesyłania pozyskanej energii elektrycznej, w postaci podziemnej instalacji przewodów elektrycznych w miejscu inwestycji, nie przyczyni się do pomnożenia naziemnej struktury elektroenergetycznej, będącej jedną z przyczyn antropogenicznej śmiertelności ptaków.

Logistyka przedsięwzięcia, w trakcie budowy i eksploatacji, będzie się odbywała w sieci istniejącej infrastruktury komunikacyjnej i przesyłowej, nie wymaga zatem budowy, która mogłaby mieć wpływ na stan przyrody i jej ochrony. Intensyfikacja ruchu i przesyłu będzie miała ten wpływ znikomy.

Planowane przedsięwzięcie wpisuje się w realizację zobowiązania, przyjętego przez rząd Polski, zwiększenia udziału tzw. energii odnawialnej w produkcji i konsumpcji energii elektrycznej. Celem tej polityki jest zmniejszenie emisji dwutlenku węgla, wskazanego jako istotny czynnik zmian klimatu. W związku z tym, analiza oddziaływania przedsięwzięcia na klimat musi osiągać, bez względu na faktyczne oddziaływanie, wynik wpływu pozytywnego. Podążając logiką wywodzącą się z tego celu oraz przyjętego sposobu realizacji, a wywodząc z szeregu domniemań o negatywnym wpływie zmian klimatycznych na poszczególne grupy i gatunki świata przyrody ożywionej, należy również przyjąć, że pozytywny wpływ na klimat będzie skutkował pozytywnym wpływem na reprezentację tego świata. Żadne z oddziaływań przedsięwzięcia na klimat nie będzie miało skali wymagającej działań minimalizujących z tytułu wpływu na przyrodę i ochronę przyrody.

Wpływ elektrowni fotowoltaicznej na mikroklimat, a w zakresie oddziaływania i skutków oddziaływania na przyrodę jest odnoszony do stanu sprzed inwestycji, w tym wypadku przede wszystkim tradycyjnego użytkowania rolnego. Dotychczasowe doświadczenie funkcjonujących elektrowni fotowoltaicznych w klimacie umiarkowanym, gdzie okrywę glebową stanowi niska roślinność zielna wskazuje, że głównym czynnikiem wpływającym na mikroklimat biotopu jest cień i zmienny w roku zasięg operacji cienia. Strefa zacienienia jest nowym czynnikiem mikroklimatycznym w odniesieniu do poprzedzającego użytkowania, która wpływa na gatunki kolonizujące i zdomowiające się w obszarze elektrowni, które dotąd były tu nieobecne lub obecne sporadycznie. Nie odnotowano z tego tytułu oddziaływań negatywnych, ale przestrzenną zmienność siedliskową i gatunkową, wzbogacającą bioróżnorodność. Czynnikiem trwałej zmiany w biotopie jest także trwała okrywa roślinna, której w gruntach ornych nie było. Jej obecność wpływa pozytywnie na warunki wilgotnościowe ściółki glebowej, gleby i akumulacji węgla w glebie, co ma znaczenie mikroklimatyczne korzystne dla żywych organizmów.

Żadne z oddziaływań przedsięwzięcia na wody nie będzie miało skali powodującej wpływ na jednolite części wód o negatywnych skutkach dla stanu przyrody i ochrony przyrody. Nie planuje się odwodnienia i przerzutu wód, co mogłoby wiązać się ze zmianami zasobów wód i stosunków wodnych.

Projektowane przedsięwzięcie planuje się zlokalizować w miejscu i sąsiedztwie funkcjonujących agrocenoz i pratocenoz gruntów rolnych. W związku z czym, nie sformułowano uwarunkowania w zakresie terminu wykonania prac. Montaż instalacji jest działaniem krótkotrwałym, nieinwazyjnym i nieróżniącym się znacznie poza dotychczasowe tło realizowanej tu działalności ludzkiej.

Dostępne technologie instalacji stelaża nośnego paneli solarnych obejmują kotwienie, naziemne bloczki betonowe lub podziemne. W przypadku tych ostatnich, prefabrykowanych lub wykonanych na miejscu, wykop jest płytki i nie wymaga długotrwałego, uwarunkowanego technologią, przetrzymywania. Wykop pod podziemne przewody elektryczne jest wąskoszczelinowy i również nie wymaga długotrwałego przetrzymywania, co mogłoby stanowić pułapkę dla małych zwierząt.

W ramach zapobiegania lub minimalizowania śmiertelności małych zwierząt, wnioskodawca zaproponował działanie prewencyjne, dla wyjątkowych przypadków, losowego przetrzymywania wykopów. Uznano to za korzystne dla ochrony przyrody i sformułował uwarunkowania o treści:

- wyprofilować przynajmniej część krawędzi przetrzymywanych wykopów, zagłębień itp. tak, aby drobne zwierzęta kręgowce, w tym płazy i gady, które do nich wpadły, mogły samodzielnie z nich się wydostać;
- uwięzione w zwierzęta uwalniać, w bezpieczne miejsca, poza teren budowy.

Nie wykazano, by budowa i eksploatacja elektrowni fotowoltaicznej mogła spowodować zmianę użytkowanych zasobów, tworów i składników przyrody sąsiedztwa przedsięwzięcia, która skutkowałaby upośledzeniem gospodarujących tu podmiotów lub mogła wzbudzić konflikty społeczne, związane ze zmianą stanu zasobów, tworów i składników przyrody.

Oddziaływania okresu budowy będą krótkoterminowe i punktowe, co najwyżej lokalne. Obecność ludzi i maszyn oraz związane z tym oddziaływania nie będą się różniły od obecnego tu tła oddziaływań, np. prac na roli i w sąsiednim gospodarstwie rolnym. Można domniemać, że nawet skumulowane nie będą zjawiskiem nowym dla dzikich zwierząt, powodującym płoszenie o skali zagrożenia dla osobników w miejscu przedsięwzięcia, a tym bardziej dla wszystkich reprezentantów gatunku. Oddziaływania okresu eksploatacji będą długoterminowe, ale nieznaczące.

Skutkiem logistyki przedsięwzięcia, budowy i późniejszej eksploatacji będą oddziaływania o skali, która nie spowoduje naruszenia równowagi przyrodniczej. Nie będzie to też wymiar, który wymagałby kompensacji przyrodniczej.

Rozwiązania z zakresu ochrony środowiska, w tym stosowanie znormalizowanych procedur, urządzeń i surowców, spełnią kryteria ochrony przyrody w miejscu inwestycji i w zasięgu jej oddziaływania, w tym antropogenicznie przekształconym terenie o uproszczonych układach ekologicznych. Agrocenoza i pratorocenoza działki inwestycji nie jest częścią ekosystemu o zaawansowanych postaciach sukcesyjnych, co z perspektywy ochrony przyrody i szczególnych okoliczności wymagałoby jej zachowania. Nie jest to postać zasobu, której nie można odtworzyć, lub która byłaby unikatowa. Zmiana użytkowania nie spowoduje upośledzenia zrównoważonego użytkowania i odnawiania zasobów, tworów i składników przyrody.

W odniesieniu do art. 81 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ooś, nie stwierdzono, w zakresie ochrony przyrody, braku możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym przez wnioskodawcę lub znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000.

Zastosowane działania minimalizujące wpływ na przyrodę nawiązują do dobrych praktyk lokalizacji, rozwiązań przestrzennych i technicznych, polecanych dla elektrowni fotowoltaicznych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Planowane przedsięwzięcie nie jest zaliczane do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w rozumieniu art. 248 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54), nie jest również wymienione wśród obiektów, dla których można utworzyć obszar ograniczonego użytkowania, o którym mowa w art. 135 ust. 1 wymienionej ustawy. Ryzyko wystąpienia katastrofy naturalnej czy budowlanej, przy zaplanowanej technologii i zakresie prac, ocenia się jako bardzo niskie. Ze względu na lokalizację (ponad 35 km od granicy państwa) oraz zakres przedsięwzięcia nie zachodzi również ryzyko transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Przy zastosowaniu zakładanych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, omówionych w przedłożonym raporcie oraz przy spełnieniu warunków określonych w niniejszej decyzji, nie pogorszy się stan środowiska. Dlatego przedstawiono stanowisko, że nie jest konieczne przeprowadzenie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania tego przedsięwzięcia na środowisko, w ramach postępowania w sprawie wydawania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o ooś. W toku całego postępowania zapewniono czynny udział stronom.

Na każdym etapie podawano do publicznej wiadomości informacje o toczącym się postępowaniu. Stosowne obwieszczenia umieszczone były na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Bogdaniec oraz wywieszone na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Bogdaniec oraz tablicy ogłoszeń Sołectwa Jasiniec, Chwałowice, Lubczyno. Przed wydaniem decyzji poinformowano strony o możliwości złożenia wyjaśnień i żądań. Na etapie realizacji przedsięwzięcia inwestor zobowiązany jest do uzyskania wszystkich niezbędnych pozwoleń, wynikających z obowiązujących przepisów i nie naruszania interesów osób trzecich.

Mając na względzie powyższe orzeczono, jak w sentencji decyzji.

POUCZENIE

Od niniejszej decyzji służy stronie prawo do wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Gorzowie Wlkp. za pośrednictwem Wójta Gminy Bogdaniec w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Niniejszą decyzję dołącza się do wniosku o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz pozwoleniu na budowę. Wniosek ten powinien zostać złożony nie później, niż przed upływem 6 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna. Termin ten może ulec wydłużeniu o cztery lata, jeżeli realizacja planowanego przedsięwzięcia przebiega etapowo oraz zmieniły się warunki określone w niniejszej decyzji.

Zgodnie z pkt 45 Załącznika do ustawy o opłacie skarbowej z dnia 16 listopada 2006r. (Dz. U. z 2023r., poz. 2111)

Z up. Wójta
mgr Mirosława Gubar
Z-ca Kierownika Referatu Infrastruktury Technicznej,
Ochrony Środowiska i Rolnictwa

Załącznik:

1. Charakterystyka przedsięwzięcia

Otrzymują:

1. Wnioskodawca
2. a/a

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp.
2. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp.
3. Dyrektor Zarządu Zlewni Wód Polskich w Gorzowie Wlkp.

CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Przedsięwzięcie polegać będzie na budowie elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 2 MW lub zespołu elektrowni fotowoltaicznych o łącznej mocy do 2 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, realizowanych etapowo lub w całości. Inwestycja zlokalizowana będzie na działce nr 38 obręb Jasiniec, gmina Bogdaniec. Dla tego terenu brak jest miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Na cele inwestycji zajęte będzie do ok. 2,0503 ha.

Instalacja fotowoltaiczna będzie składała się z następujących elementów:

- moduły fotowoltaiczne na wolnostojących konstrukcjach wsporczych,
- przekształtniki DC/AC (inwertery) zamocowane do konstrukcji wsporczych lub zlokalizowane przy stacji transformatorowej,
- stacje transformatorowe (jedna stacja zajmuje obszar około 30 m², przewiduje się do 2 stacji),
- kontenerowe magazyny energii,
- trackery,
- instalacje elektryczne prądu stałego,
- trójfazowa instalacja elektryczna prądu przemiennego,
- przyłącze kablowe,
- układ pomiarowo-rozliczeniowy w miejscu dostarczania/odbioru energii elektrycznej,
- układy pomiarowo-kontrolne na zaciskach systemu,
- ogrodzenie wraz z bramą wjazdową i systemem monitoringu,
- ochrona odgromowa i przeciwprzepięciowa.

Montaż wolnostojących konstrukcji wsporczych (stołów) w układzie 2 – 5 rzędów paneli w orientacji poziomej. Wysokość instalacji wraz z zamontowanymi modułami fotowoltaicznymi nie przekroczy 5 m wysokości. W przypadku realizacji inwestycji na całej dostępnej powierzchni nieruchomości, przewiduje się montaż do 6 250 modułów. Dolna krawędź modułu będzie znajdować się na wysokości do 1,2 m nad poziomem gruntu, a górna na wysokości do 5 m (w zależności od konfiguracji stołu). Pomiędzy poszczególnymi modułami zostanie utrzymana wolna przestrzeń o szerokości ok. 1-5 cm, w celu kompensacji rozszerzalności termicznej samych modułów oraz konstrukcji nośnej. Inwestor przewiduje zastosowanie systemu nadążnego polegającego na montażu modułów fotowoltaicznych na trackerach śledzących wędrówkę Słońca. Zakłada się możliwość zastosowania maksymalnie do 2 magazynów energii o pojemności do 2,5 MW każdy. Wymiary magazynu to ok. 4 x 10 x 3 m.

Wokół terenu elektrowni zaplanowano ogrodzenie z siatki lub ogrodzenia panelowego o wysokości około 2 m. Przewiduje się zastosowanie typowych słupków ogrodzeniowych narożnych i przelotowych. W celu umożliwienia migracji małych zwierząt pozostawiony zostanie prześwit wielkości min 15 cm pomiędzy ogrodzeniem a powierzchnią gruntu.

Energia z projektowanej instalacji fotowoltaicznej wyprowadzana będzie do sieci elektroenergetycznej poprzez projektowane przyłącze energetyczne, wykonane jako podziemna linia kablowa. Punkt wpięcia instalacji do sieci zostanie określony przez lokalnego operatora systemu dystrybucyjnego w technicznych warunkach przyłączeniowych.

Dojazd do terenu inwestycji zapewni układ dróg lokalnych, które graniczą z działką inwestycyjną.

